

Simone Veil: ocalała z Holokaustu, pierwsza kobieta-przewodnicząca Parlamentu Europejskiego (1927–2017)

Prawniczka, polityk i feministka Simone Veil w latach 1974–1979 pełniła funkcję francuskiego ministra zdrowia. W 1979 r. została europosłanką i wybrano ją na stanowisko przewodniczącej Parlamentu Europejskiego, które sprawowała do 1982 r. Przewodniczyła pracom pierwszego Parlamentu Europejskiego wybranego w wyborach bezpośrednich i była zarazem pierwszą kobietą na tym stanowisku.

Simone Veil jest we Francji kojarzona przede wszystkim z legalizacją aborcji oraz poprawą warunków życia kobiet, a także polepszeniem warunków przetrzymywania więźniów. Znana jest też w całej Europie z podtrzymywania pamięci o Żydach zamordowanych w Holokauście oraz z zaangażowania na rzecz wartości europejskich i jedności Europy. Jest podziwiana nie tylko za swoją odwagę polityczną, ale i osobistą – Simone Veil była więźniarką obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau.

Doświadczenia z dzieciństwa i traumatyczne przeżycia z okresu II wojny światowej wzbudziły w niej potrzebę zaangażowania się w działania na rzecz zjednoczonej Europy – stało się to motywem przewodnim całego jej późniejszego życia.

Młodość

Simone Jacob urodziła się 13 lipca 1927 r. w rodzinie francuskich Żydów w Nicei. W 1944 r. wraz z innymi członkami rodziny została zatrzymana w łapanie i deportowana najpierw do nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, potem do obozu pracy w Bobrku, a następnie do obozu koncentracyjnego Bergen-Belsen. Simone i jej dwie siostry przeżyły, jej rodzice i brat zginęli w obozach. W maju 1945 r. Simone wróciła do Paryża i rozpoczęła studia na wydziale prawa ówczesnego Uniwersytetu Paryskiego i w Instytucie Nauk Politycznych. W 1946 r. wyszła za mąż za Antoine'a Veila.

Pierwsze kroki na scenie politycznej

Simone Veil objęła stanowisko wysokiego urzędnika w ministerstwie sprawiedliwości i w tym charakterze doradzała kolejnym ministrom sprawiedliwości, w tym François Mitterrandowi. W 1970 r. została pierwszą kobietą na stanowisku sekretarza generalnego *Conseil supérieur de la Magistrature* (francuska Najwyższa Rada Sądownictwa). Legenda głosi, że kiedy w kwietniu 1974 r. Valéry Giscard d'Estaing został prezydentem Francji, odwiedził dom Antoine'a Veila z zamiarem zaproponowania mu pozycji w swoim nowym rządzie. Na miejscu zmienił zdanie i zamiast Antoine'a wybrał jego żonę Simone.

Simone dołączyła do rządu Giscarda d'Estaing jako minister zdrowia. Wkrótce po objęciu teki ministra stoczyła burzliwą batalię o zalegalizowanie aborcji we Francji, co doszło do skutku

dopiero wtedy, gdy w zgromadzeniu narodowym po jej stronie stanęła opozycja. Ustawa została przyjęta w 1975 r. Uznano ją za ważne osiągnięcie i zaczęto powszechnie określać mianem „ustawy Veil”.

Działalność na rzecz zjednoczonej Europy

Jako ocalała z Holocaustu, po wojnie Simone Veil uznała, że trudno jest zrozumieć, jak jeden kraj europejski może prowadzić wojnę z innym. W dalszych latach swojej kariery politycznej we Francji stawała się coraz gorętszą zwolenniczką wizji Europy, w której koszmar wojny nie mógłby się nigdy więcej powtórzyć. Dlatego kiedy prezydent Giscard d'Estaing zaproponował jej w 1979 r. pierwsze miejsce na liście jego partii w pierwszych wyborach bezpośrednich do Parlamentu Europejskiego, zgodziła się bez wahania.

Simone Veil została wybrana do Parlamentu Europejskiego, który następnie wybrał ją na stanowisko przewodniczącej. Przewodziła pracom pierwszego Parlamentu Europejskiego wybranego w wyborach bezpośrednich i była zarazem pierwszą kobietą-przewodniczącą jednej z instytucji UE. Była również przewodniczącą Komisji Prawnej oraz członkinią Komisji Środowiska, Komisji Spraw Politycznych, Komisji Spraw Zagranicznych i Bezpieczeństwa oraz Podkomisji Praw Człowieka. Została też członkinią powołanej w 1990 r. Komisji Specjalnej ds. Zjednoczenia Niemiec.

Podczas swojej pracy w Parlamencie Europejskim była także przewodniczącą i wiceprzewodniczącą Grupy Liberalistów i Demokratów, przemianowanej później na Grupę Liberalistów, Demokratów i Reformatorów. W 1981 r. doceniono jej wkład w jedność Europy i przyznano jej Międzynarodową Nagrodę Karola Wielkiego.

Późniejsze lata

W 1993 r., po 14 latach w Parlamencie Europejskim, Simone Veil wróciła na francuską scenę polityczną. Do 1995 r. pełniła funkcję sekretarza stanu oraz ministra zdrowia i spraw społecznych. W 1998 r. została powołana do francuskiej Rady Konstytucyjnej. W latach 2001–2007 była pierwszą przewodniczącą francuskiej

Fundacji Pamięci o Shoah (*Fondation pour la Mémoire de la Shoah*). W 2005 r. prowadziła kampanię na rzecz Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy.

Kiedy w 2008 r. Simone Veil została wybrana do Akademii Francuskiej (*Académie Française*) – jako jedna z nielicznych kobiet, które dostały tego zaszczytu – na ceremonialnym mieczu, który jest tworzony dla każdego członka akademii, miała wygrawerowane trzy elementy. Były to: numer, który jej wytatuowano w Auschwitz – 78651, motto Republiki Francuskiej: „Wolność, Równość, Braterstwo” oraz motto Unii Europejskiej: „Zjednoczeni w różnorodności”.

W 2011 r. esplanada przed głównym budynkiem Parlamentu Europejskiego w Brukseli otrzymała nazwę Agory im. Simone Veil. W 2012 r. Simone Veil przyznano Krzyż Wielki Legii Honorowej (*Légion d'honneur*). Po jej śmierci 30 czerwca 2017 r. Antonio Tajani, przewodniczący Parlamentu Europejskiego, oddał jej hołd, nazywając ją „wybitną przewodniczącą Parlamentu Europejskiego, sumieniem UE, działaczką na rzecz antysemityzmu i obrończynią praw kobiet, której przesłanie dotyczące kobiet i antysemityzmu pozostaje aktualne po dziś dzień”. W lipcu 2018 r. jej szczątki spoczęły w paryskim Panteonie. Była piątą kobietą, która została tam pochowana.

Przewodnicząca Parlamentu Europejskiego Simone Veil rozmawia z Altiero Spinellim, 1981 r.